

דברי ביילי איבשאול בטקס הענקת מלגות - 2013

זה החייל ולא המטיף אשר העניק לנו את חופש הדת

זה החייל ולא העיתונאי אשר העניק לנו את חופש העיתונות

זה החייל ולא המשורר אשר העניק לנו את חופש הביטוי

זה החייל ולא ארגון הסטודנטים אשר העניק לנו את החופש להפגין

זה החייל ולא עורך הדין אשר העניק לנו את הזכות למשפט הוגן

זה החייל ולא הפוליטיקאי אשר העניק לנו את החופש לבחור ולהצביע

זה החייל אשר מצדיע לדגל, משרת בשם הדגל ושארנו עטוף בדגל, אשר העניק את הזכות למפגין לשרוף את אותו הדגל.

דבריו של הסופר וההיסטוריון צ'ארלס פרובינס אשר שירת בצבא ארה"ב.

דברים אלה מכוונים לכל חייל באשר הוא. פתחתי את דברי בגוף שלישי כדי להרחיק את הכאב האישי, אבל לכל חייל כזה יש פנים וחיוך משלו, אנשים שאהב, משפחה וחברים שאהבו אותו, וגם שם ומספר אישי.

חישבו על משהו שלם. משהו אשר בנוי מכמה וכמה חלקים. חישבו על משפחה.

לפתע, חלק אחד נלקח מתוך המשפחה וכל המבנה משתנה, נסדק, מתפרק. שאר חלקיו של השלם הזה מגלים כמה חשוב היה החלק החסר.

זה מה שקרה במשפחה שלנו. הרגשנו שאנחנו מוגנים, שאנחנו השלם, למרות שאירועי השואה מילאו את ביתנו בשתיקה – ללא מילים. שמואל אחינו הבכור לא חזר מהמלחמה באוקטובר 1973 ונותרנו אמא, אפי אחי אשר יושב כאן באולם, ואני האחות הקטנה. אבא נפטר כחצי שנה לפני מלחמת יוה"כ.

אנחנו האחים איבדנו שניים – את שמואל אחינו ואת היד הגדולה והבוטחת של אמא – ההורה שנשאר. זה התהליך אותו עוברים אחים שכולים. התפקידים מתחלפים ואחד האחים באופן לא מודע לוקח על עצמו להיות ההורה של ההורה הכאוב ולהיות לו לתמיכה. לפעמים לא נותר מקום לקושי ולכאב של האחים.

אנסה לספר לכם על אחינו ועל משפחתנו בכמה דקות. הסיפור שלנו הוא סיפור אחד קטן, סיפור של "משואה לתקומה", סיפור של העם היהודי, שחלקו בחר לאחר השואה להיות ישראלי בארץ ישראל וילד ילדים כדי להוכיח כי ניצח את הרעים מגרמניה, אלה שאבינו נהג לכנות "הגרמנים יימח שמם".

באחד מימי הזיכרון לשואה התקשר אחי אפי לתוכנית רדיו אשר השמיעה סיפורים אישיים של מאזינים. אפי דיבר על אחינו מצד אבינו אשר נרצח יחד עם אימו בחודש אוגוסט 1943 באושוויץ ולא היה מי שיגן עליו שם. בעיני הוא כמו אבוד. אין לנו תמונה שלו או כל הוכחה שאכן היה ילד בשם שלמה, ילד שצחק, שיחק, ילד שהשתפשו לו הברכיים כאשר נפל, ילד אשר קיבל חיבוק אוהב, ילד אשר חלם על

מה שרצה להיות כשיהיה גדול... ואפי המשיך וסיפר על עוד אח, שמואל, שאחרי שלושים שנה, במדינת ישראל העצמאית והחזקה, היה לו טנק מפלדה, גדול וחזק, אשר לא הגן עליו, והוא נהרג.

אספר לכם ששמואל היה תלמיד ממש טוב, לבטח טוב יותר מאיתנו, אפי ואני. תלמיד שקדן ודעתן. הוא ידע שכבן בכור מצפים ממנו להוכיח את עצמו. יחד עם זה היה שובב לא קטן:

באחד הימים, כאשר למד לבחינה בתנ"ך, שכב במיטתו ובידו ספר של פירושי קאסוטו לתנ"ך. אמא שלנו שמעה אותו מתגלגל מצחוק ולא הבינה מה יכול להיות כה מצחיק בסיפורי התנ"ך. כאשר התגנבה לחדרו גילתה שבתוך ספר קאסוטו הוא הסתיר ספר נעורים אסור בשם "פאני היל".

כפי שצינתי, שמואל היה דעתן, והתווכח בחירוף על דעותיו ואמונותיו. הוא חשב שציונות אינה מילה בלבד, ובודאי לא מילה גסה, אלא קריאה לעשייה. במלחמת ההתשה אשר התנהלה ממרץ 1969 ועד אוגוסט 1970, היו כמעט מדי יום תקריות עם נפגעים בקרב חיילי צה"ל לאורך תעלת סואץ. בעקבות כך, יצאה קריאה לקצינים במילואים לחזור לקבע כדי לעזור בנטל הכבד שנפל על מפקדי המעוזים שלאורך התעלה. שמואל חזר והתגייס כמפקד פלוגת טנקים לשרת במעוז "המזח". תמיד דרש מעצמו לפני שדרש מאחרים!

וכמו העשייה שלו, כך גם המראה שלו. הוא היה יפה, כריזמטי, סקרן ואוהב את החיים. הוא אהב לטייל בארץ ושילב לימודים עם עבודה. בתחילה עבד כמאבטח מטוסים ובהמשך היה ממקימי מערכת האבטחה בנתב"ג אשר הוקמה בעקבות הפיגוע הקטלני של קוזו אקמוטו וחבריו.

הוא בחר ללמוד פסיכולוגיה כדי לנסות ולהבין את הזולת טוב יותר, וכדי לדעת מדוע אנשים מתנהגים כך ולא אחרת. אני חושבת שהסיבה שבחר ללמוד גם פילוסופיה הייתה כיון שאולי ביקש להקל על עצמו את המסע האישי אליו יצא בלימודי הפסיכולוגיה. אולי הפילוסופיה תרחיק ותעשה את הדברים פחות אישיים ופחות כואבים.

בחודש אוגוסט 1972 שמואל נישא לדפנה. שנה לאחר החתונה, ומספר ימים לפני פרוץ מלחמת יוה"כ, יצאו הזוג לחופשה בהולנד, ארץ לידתה של דפנה.

בשיחה עם חבר כמה חודשים לפני המלחמה, דיבר שמואל בדאגה על הצורך שלנו להגיע להסכמי שלום. הוא חשש מהמצב ואמר: "אני אפגע במלחמה הבאה. אני יודע".

ב-6 באוקטובר, כאשר פרצה המלחמה, הוא היה באמסטרדם. משם יצא לפריז בתקווה שיצליח לעלות על טיסה לארץ. הוא הגיע ארצה ב-8 באוקטובר וירד ישר לבית הספר לשריון מבלי לעבור דרך בית אמא, ומבלי להתקשר. אני שירתתי כחיילת בסיני והוא טלפן אלי ושאל: "האם עוד אספיק להילחם?".

במילואים, שמואל היה מ"פ בגדוד 407 בחטיבה 600. כאשר הגיע ארצה, הפלוגה שלו כבר הייתה מעורבת בקרבות הבלימה בסיני. לכן צורף לכוח של חיילים

וקצינים אשר הגיעו ברובם מחו"ל, בפיקודו של נתי גולן, ואשר נקרא "כוח נתי". הכוח נשלח כגדוד טנקים לרמת הגולן והצטרף לקרבות הפריצה לתוך שטח סוריה, מה שנקרא "המובלעת".

מ"פ פלוגה א', הפלוגה המובילה, היה אחינו. אות הקריאה של הפלוגה המקורית שלו בחטיבה 600 הייתה המילה "אהבה". למי שלא יודע, אות הקריאה של פלוגה א' תמיד תהיה מילה המתחילה באות א'.

ביום שישי, 12 באוקטובר בשעות הצהריים, נשמע קולו הרגוע והבוטח במערכת הקשר הפלוגתית. כך תיארו זאת אנשי הצוות בטנק שמאחוריו. וזה היה המשפט האחרון שאמר:

"תחנות אבוד כאן אבוד. טנקים סורים 600 מטר משמאלכם. היכנסו בהם!..." שמואל התקדם עם הטנק שלו כדי לתפוס עמדת ירי, והטנק שלו מייד נפגע מפגיעה ישירה של המארב הסורי והתפוצץ.

רק לפני שנה, ביום הזיכרון, נודע לנו כי אות הקריאה שקיבלה הפלוגה של שמואל עם הקמת "כוח נתי" הייתה המילה "אבוד".

שמואל הוא לא אבוד לגמרי, כי אנחנו כאן זוכרים, מספרים ומנציחים. מתוך כל הרע והכאב קרו לנו גם דברים מרגשים, יפים ומלאי אהבה. נוצרה קבוצה של חברים מתקופות שונות בחייו של אחינו המלווה אותנו מזה 40 שנה. הם באים ומתכנסים בביתנו בכל יום זיכרון, יחד עם דור ההמשך. הם הפכו למשפחה המורחבת שלנו גם בשמחות וחגיגות.

ניסיתי לתמצת נקודות מ-26 שנות חייו של אחינו הבכור.

ניסיתי לתמצת 40 שנה של כאב, דמעות, שמחות, צחוק והמון אהבה.

אי אפשר להספיק הכל. גם אנחנו לא הספקנו לומר לו כמה אנחנו אוהבים אותו – והוא לא חזר.

כל אלה משפיעים על חיינו עד היום, מדי יום.

ואתם, המשיכו לחיות, לעשות, לאהוב, ולזכור כל אחד את "זה החייל" האישי שלו, החייל שעל שמו התקבלה המלגה.

תודה רבה.